

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Sžrk/6/2020
Identifikačné číslo spisu: 5019200625
Dátum vydania rozhodnutia: 25. mája 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:5019200625.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benczovej a z členiek senátu Mgr. Kristíny Babiakovej a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD., v právnej veci žalobcu: M. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. A. XX/XX, XXX XX Ž., zastúpený advokátom: JUDr. Genovéva Hlásniková, so sídlom J. M. Hurbana 334/32, 010 01 Žilina, proti žalovanému: Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov, pozemkový referát, so sídlom Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina, za účasti: 1/ Ľ. W., bytom M.. T. XX, Ž., 2/ S. W., bytom W. XXXX/XXX, Ž., 3/ L. Š., bytom D. XX, Ž., 4/ O. H., bytom W. A. XXX, 5/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdkova 36, Bratislava, 6/ LESY Slovenskej republiky, š. p. Banská Bystrica, OZ Žilina, so sídlom M.R. Štefánika 1, 010 01 Žilina, zast. advokátom: M. Kojtalová, s.r.o., so sídlom Antona Bernoláka 51, 010 01 Žilina, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/79/2019-60 zo dňa 27. mája 2020, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: OU-ZA-OOP6-2019/034672/KUC zo dňa 31. júla 2019, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.
- II. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I. Administratívne konanie

1. Dňa 16. júla 2004 bola na bývalý Obvodný pozemkový úrad v Žiline doručená žiadosť V. C., R. XXX, XXX XX Ž. a dňa 20. decembra 2004 bola doručená žiadosť O. N., V. G., Ľ.X. W., S. W., M. C. V. L. Š. (ďalej len „navrhovatelia“) na navrátenie vlastníctva k pozemkom po pôvodnom vlastníkovi O. C. v katastrálnom území R., ktoré prešli zo zákona č. 81/1949 Zb. do vlastníctva Jednotného roľníckeho družstva v R. v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva v znení neskorších predpisov. Reštitučný nárok bol uplatnený na pozemky parc. č. 637, 1280, 1390, 1541, 1648, 1675 (časť Z. B.) a

na pozemky parc. č. 460, 1736, 1758, 1799 (časť F. B.). Okresný úrad, pozemkový a lesný odbor spojil tieto dva uplatnené nároky do jedného konania a rozhodol o nich nasledovne:

2. Rozhodnutím č. OU-ZA-PLO 2016/015533/R-Bau zo dňa 11. apríla 2016, nenapadnutým odvolaním a právoplatným dňa 20. mája 2016 Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor v časti II. výroku oprávneným osobám V. C., V. G., E. W., S. W., M. C. V. L. Š. v bode navrátil vlastníctvo k pozemkom parc. č. 460, 1736, 1758, 1799 (ďalej aj len ako F. B.) v kat. území R. po pôvodnom vlastníkovi. Výrokom v časti III. rozhodol sa žiadateľom sa nenavracia vlastnícke právo a zároveň sa nepriznáva právo na náhradu k pozemkom parc. č. 637, 1280, 1390, 1541, 1648, 1675 (ďalej aj len ako Z. B.) zapísaným v pozemkovoknižnej vložke č. 185 v katastrálnom území R. po O. O. C., po ktorom si žiadatelia uplatnili reštitučné nároky na bývalom Obvodnom pozemkovom úrade z dôvodu, že žiadatelia nespĺnili podmienku § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva v znení neskorších predpisov, t. j. žiadatelia nie sú oprávnené osoby po pôvodne oprávnenej osobe O. C. , lebo tento nebol pôvodným vlastníkom uvedených nehnuteľností. Rozhodovanie o reštitučnom nároku O. N. vylúčil na samostatné konanie.

3. Rozhodnutím č. OU-ZA-PLO2016/015533/R-2 zo dňa 19. decembra 2016, právoplatným dňa 12. januára 2017, O. H.G., dedičke po oprávnenej osobe O. N., ktorá počas konania zomrela, rozhodnutím v časti II. navrátil vlastníctvo k pozemkom pozemky parc. č. 460, 1736, 1758, 1799 (F. B.) v kat. území R. po pôvodnom vlastníkovi O. O. C.; v zmysle časti III. tohto rozhodnutia nebolo O. H.I. priznané vlastnícke právo a zároveň nebolo priznané a právo na náhradu k pozemkom parc. č. 637, 1280, 1390, 1541, 1648, 1675 (Z. B.) zapísaným v pozemkovoknižnej vložke č. 185 v katastrálnom území R. po O. O. C., po ktorom si žiadateľka uplatnila reštitučný nárok na bývalom Obvodnom pozemkovom úrade z dôvodu, že žiadateľka nespĺnila podmienku § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva v znení neskorších predpisov, t. j. žiadateľka nebola oprávnenou osobou.

4. Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor, rozhodnutím č. OU-ZA-PLO 2019/021096/R- Bau zo dňa 20. mája 2019 rozhodol podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva v znení neskorších predpisov, že vo veci uplatnených reštitučných nárokov V. C., O. N., V. G., E. W., S. W., M. C. V. L. Š. zo dňa 16.7.2004 a 20.12.2004 tak, že oprávneným osobám E. W.P., S. W., M. C., L. Š., V. O. H. ako dedičke po oprávnenej osobe O. N., sa navracia vlastnícke právo k pozemkom v k. ú. R., parc. č. 637, 1280, 1390, 1648, 1675 (Z. B.) v stanovených podieloch, nakoľko preukázali skutočnosť podľa § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 503/2003 Z.z. a neexistujú zákonné prekážky vydania nehnuteľností. Zároveň im nebolo priznané právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnosti pkn. vl. 185, parc.č. 1541 z dôvodu že vydaniu bránia prekážky v zmysle § 6 ods. 1 písm. c) a d) zákona s tým, že nepriznaním práva na navrátenie vlastníctva zostáva zachovaný nárok oprávnených osôb na náhradu podľa § 6 ods. 2 zák.č. 503/2003 Z.z. Rozhodnutie o reštitučnom nároku V. C. a V. G. bolo vylúčené na samostatné konanie.

5. Odôvodnenie rozhodnutia zo dňa 20.mája 2019 odkazovalo na uplatnenie nároku oprávnenými osobami dňa 16.7.2004 a 20.12.2004 na navrátenie vlastníctva k pozemkom po pôvodnom vlastníkovi O. C., právoplatné rozhodnutie o navrátení vlastníctva po O. C. č. OU-ZA-PLO 2016/015533/R-Bau týkajúce sa parciel 460, 1736,1758,1799 (F. B.) a výsledky šetrenia správneho orgánu ktorými zistil, že žiadatelia majú právo aj na navrátenie spoluvlastníckeho podielu k parcelám pkn. č. 637,1280,1390,1541,1648,1675 (Z. B.) po pôvodnej vlastníčke V. O. C. F.. Ž. a V. Ž. O.. Ďalej správny orgán uviedol, že pred vydaním rozhodnutia listom zo dňa 18.4.2019 v zmysle § 33 správneho poriadku oboznámil oprávnené osoby s podkladmi pripravovaného rozhodnutia a dal im možnosť vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia a navrhnuť nové dôkazy.

6. Proti rozhodnutiu podal dňa 10. júna 2019 odvolanie Slovenský pozemkový fond a namietal, že podľa odôvodnenia rozhodnutia oprávnené osoby požiadali v zákonnej lehote o navrátenie vlastníctva

k pozemkom len po pôvodnom (spolu)vlastníkovi O. C.. O uplatnených reštitučných nárokoch bolo rozhodnuté rozhodnutiami č. OU-ZA-PLO 2016/015533/R - Bau tak, že žiadateľom bol vydaný spoluvlastnícky podiel k parcelám č. 460,1736,1758,1799. Rozhodnutie vo veci reštitučného nároku po pôvodných vlastníčkach V. O. C. F.. Ž. a V. Ž. O. vydal správny orgán na základe vlastných zistení napriek tomu, že žiadatelia o vydanie týchto pozemkov pôvodných vlastníkov nepožiadali a nakoľko si v zákonnej lehote neuplatnili svoj nárok, je právo nenavrátene vlastníctva k týmto pozemkom prekludované (§5 ods. 1 reštitučného zákona).

7. Rozhodnutím č. OU- ZA- OOP6-2019/034672/KUC zo dňa 31. júla 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) žalovaný podľa § 59 ods. 2 č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, na základe odvolania Slovenského pozemkového fondu, zrušil rozhodnutie Okresného úradu Žilina, pozemkového a lesného odboru č. OU- ZA- PLO 2019/021096/R- Bau zo dňa 20. mája 2019.

8. Žalovaný v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že konanie podľa zákona o navrátení vlastníctva mohlo začať iba na návrh, pričom nárok musel byť uplatnený do 31. decembra 2004. Konanie nemohlo začať len tak, z vlastného podnetu správneho orgánu. Z uplatnených nárokov je jednoznačné, že navrhovatelia uplatnili reštitučné nároky iba po pôvodnom vlastníkovi O. O. C.. O týchto reštitučných nárokoch týkajúcich sa pozemkov parc. č. 637, 1280, 1390, 1648, 1675 a 1541 (časť Z. B.) Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor už právoplatne rozhodol rozhodnutiami č. OU- ZA- PLO 2016/015533/R- Bau zo dňa 11. apríla 2016 (právoplatné dňa 20. mája 2016) a č. OU- ZA- PLO 2016/015533/R-2 zo dňa 19. decembra 2016 (právoplatné dňa 12. januára 2017). Rozhodnutie č. OU- ZA- PLO 2019/021096/R- Bau zo dňa 20. mája 2019 vydal Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor bez toho, aby bol uplatnený nárok na navrátenie vlastníctva po pôvodných vlastníčkach V. O. C. F.. Ž. V. V. Ž.I. O..

II.

Konanie a rozhodnutie o správnej žalobe

9. Proti rozhodnutiu žalovaného podal žalobca v zákonnej lehote všeobecnú správnu žalobu na Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“), namietajúc nesprávne právne posúdenie veci a nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, nedostačujúce zistenie skutkového stavu žalovaným na riadne posúdenie veci, skutkový stav, ktorý vzal žalovaný za základ napadnutého rozhodnutia je v rozpore s administratívnym spisom a napokon, že došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia. Navrhol rozhodnutie žalovaného zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie. V žalobných bodoch uviedol, že v zmysle nálezů Ústavného súdu SR I. ÚS 123/2010 je účelom reštitučných zákonov vrátiť do rodiny len to, čo odtiaľ bolo nespravodlivo odňaté a vzaté. Prvostupňový správny orgán kládol dôraz na skutočnosť, že reštitučný zákon je zákon na zmiernenie krívd a správny orgán má byť účastníkom nápomocný a preto vydal rozhodnutie č. OU- ZA- PLO 2019/021096/R- Bau zo dňa 20. mája 2019, v ktorom rozhodol, že žiadateľom ako oprávneným osobám a tým aj žalobcovi navrátil vlastníctvo v príslušných podieloch k pozemkom parc. č. 637, 1280, 1390, 1541, 1648, 1675 k. ú. R.- Z. B. po V. O. C. a V. Ž. O..

10. Správny súd dňa 27. mája 2020 verejne vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu zamietol a účastníkom a ďalším účastníkom v 1/ a 6/ rade právo na náhradu trov konania nepriznal.

11. V odôvodnení rozsudku uviedol, že v prejednávanej veci nebol spornou otázkou spôsob, ktorým v rozhodnom období prešlo vlastníctvo k dotknutým nehnuteľnostiam (pozemkom) na štát. Spornosť nastala v súvislosti s posúdením žiadosti zo dňa 16. júla 2004 a 20. decembra 2004 a to vo vzťahu k tomu, či bola podaná oprávnenou osobou, resp. v mene oprávnených osôb uvedených v § 2 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z. z. Vo vzťahu k žalobcom namietanému nálezů Ústavného súdu SR I ÚS 123/2010 zo dňa 30. júna 2010 uviedol, že vo veci žalobcu sa nejedná o v nálezů uvedený prípad tak, ako sa žalobca mylne domnieva.

12. Preskúmaním predmetnej žiadosti zo dňa 20. decembra 2004 správny súd zistil, že išlo o uplatnenie nároku na vrátenie vlastníctva k tam uvedeným pozemkom, a to zo strany žalobcu, ktorý nárok uplatnil vo svojom mene. Z pohľadu reštitučných nárokov k dotknutým pozemkom je nesporné, že podmienka ich prechodu na štát alebo inú právnickú osobu v rozhodnom období spôsobom uvedeným v ust. § 3 zákona č. 503/2003 Z. z. splnená bola. Z uplatnených nárokov je jednoznačné, že navrhovatelia (medzi nimi aj žalobca) uplatnili reštitučné nároky iba po pôvodnom vlastníkovi O. O. C.. O reštitučných nárokoch týkajúcich sa pozemkov parc. č. 637, 1280, 1390, 1648, 1675 a 1541 Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor už právoplatne rozhodol rozhodnutiami zo dňa 11. apríla 2016 (právoplatné dňom 20. mája 2016) a zo dňa 19. decembra 2016 (právoplatné dňom 12. januára 2017) tak, že vlastnícke právo uplatnené na základe jednoznačného určenia oprávnenej osoby - O. O. C. tvrdeným oprávneným osobám nepriznal.

13. Krajský súd uviedol, že prvostupňový správny orgán vydal rozhodnutie č. OU- ZA- PLO 2019/021096/R- Bau zo dňa 20. mája 2019 bez toho, aby bol uplatnený nárok na vrátenie vlastníctva po pôvodných vlastníčkach V. O. C., F.. Ž. a V. Ž. O.. Keďže reštitučný nárok po pôvodných vlastníčkach uplatnený nebol, nemohlo začať ani konanie v zmysle § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) a nemalo byť v tejto veci vydané ani žiadne rozhodnutie. O nárokoch uplatnených navrhovateľmi dňa 16. júla 2004 a 20. decembra 2004 a to aj vo vzťahu k pozemkom parc. č. 637, 1280, 1390, 1648, 1675 a 1541 v k. ú. R. správny orgán už právoplatne rozhodol rozhodnutiami v roku 2016.

14. Na záver krajský súd uviedol, že žalovaný správny orgán v konaní o opravnom prostriedku postupoval v súlade so zásadami reštitučného konania, ako aj so zásadami správneho konania vyjadrenými v § 3 Správneho poriadku, predovšetkým so zásadou materiálnej pravdy a čo najúplnejšieho zistenia skutkového stavu, o čom svedčí obsah administratívneho spisu a jednotlivé procesné úkony žalovaného smerujúce k uvedenému cieľu. Dodal, že štátne orgány ani sudy nemôžu nahrádzať konanie fyzických osôb alebo právnických osôb pri plnení ich povinností, resp. uplatňovaní práv vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov. Na základe uvedeného krajský súd rozhodol v súlade s § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) a žalobu ako nedôvodnú zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobcovi, ktorý v konaní úspešný nebol, nárok na náhradu trov konania nepriznal v zmysle § 167 ods. 1 SSP. Rovnako krajský súd nepriznal náhradu trov konania ani žalovanému, pretože neboli splnené podmienky na aplikáciu § 168 SSP. Nárok na náhradu trov konania nepriznal ani ďalším účastníkom, pretože neboli splnené predpoklady uvedené v § 169 SSP- nevznikli im žiadne trovy v súvislosti s plnením povinnosti, ktorú by im správny súd uložil.

III.

Kasačná sťažnosť a argumentácia účastníkov

15. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (ďalej aj ako „sťažovateľ“) včas kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f/, g/ a h/ SSP a navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

16. Sťažovateľ má za to, že krajský súd nesprávne vyhodnotil skutkový stav veci a v dôsledku toho aj nesprávne interpretoval a vôbec neprihliadol so všetkou náležitosťou na „Nález Ústavného súdu I. SR 123/2010 a z neho vyplývajúce závery“ podľa ktorých zmyslom a účelom reštitučných zákonov je aj v súlade so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti, keď sa do rodiny vracia len to, čo bolo odtiaľ nespravodlivo odňaté a vzaté.

17. Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku je správny orgán povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si zaobstarať potrebné podklady pre rozhodnutie, pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Žalobca a ostatné oprávnené osoby, ktoré si uplatňovali reštitučný nárok na dotknuté nehnuteľnosti- tzv. Z. B. sa v čase uplatnenia tohto nároku domnievali, že ich pôvodne vlastnil ich otec. Pre žalobcu nebolo v rozhodnom období uplatňovania reštitučného nároku zrejmé, či pôvodným vlastníkom nehnuteľností bol jeho otec O. C. alebo V. O. C. F.. Ž. (matka žalobcu) alebo

V. Ž. O.Á. (stará matka žalobcu). Žalobca nemá právnické vzdelanie a uplatnenie reštitučného nároku realizoval podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, tak aby došlo k náprave krívd. Má za to, že prílišný formalizmus v tomto smere je opätovne len ďalšou krivdou, ktorej dôsledkom je ujma na úkor jeho majetkových práv. Podľa jeho názoru by súdne rozhodnutia mali byť založené aj na princípe spravodlivosti voči minulým krivdám a nie na princípe formálnosti.

18. Podľa žalobcu takto konal a rozhodol v predmetnej veci aj prvostupňový správny orgán, ktorý podľa jeho názoru konal správne. Vzhľadom k tomu, že zákon v prípade reštitučného nároku explicitne nevyžadoval požiadavku na presné označenie osoby, po ktorej sa reštitučný nárok uplatňuje a žalobca a spolu s ním ostatní žiadatelia sa domnievali, že predmetné nehnuteľnosti vlastnil ich otec O. C. a keď prvostupňový správny orgán zistil, že pôvodným spoluvlastníkom tzv. Z. B. síce nebol O. C., ale V. Ž. O. V. O. C. rozhodol o navrátení vlastníctva.

IV.

Posúdenie kasačného súdu

19. Dňa 1. januára 2021 nadobudla účinnosť novela Ústavy Slovenskej republiky, ústavný zákon č. 422/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorou bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). K 1. augustu 2021 prevzal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“) kasačnú agendu správneho kolégia NS SR v správnom súdnictve, vrátane prerokúvanej veci (čl. 154g ods. 4, 5 a 6 Ústavy v spojení s § 101e ods. 1 a 2 a § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). V súlade s rozvrhom práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 bola prejednávaná vec pridelená náhodným výberom na rozhodnutie senátu 3 S a v kasačnom konaní je naďalej vedená pod pôvodnou spisovou značkou.

20. Najvyšší správny súd ako súd kasačný v súvislosti s otázkou zohľadnenia konštantnej judikatúry NS SR pri svojom rozhodovaní konštatuje, že rozhodovaciu prax NS SR možno na účely zabezpečenia kontinuity rozhodovacej činnosti a zabezpečenia právnej istoty považovať za rozhodovaciu činnosť kasačného súdu. V tejto súvislosti považuje aj vo vzťahu k aplikácii § 464 ods. 2 SSP za rozhodujúce, že odo dňa 1. augusta 2021 došlo k prechodu kompetencií zo správneho kolégia NS SR na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (kompetenčná kontinuita, bod 6). V súlade s princípom právnej istoty a legitímnych očakávaní založených aj na ustálenej rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít [§ 5 ods. 1 SSP v spojení s čl. 2 ods. 1 až 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov], je kasačný súd viazaný doterajšou rozhodovacou činnosťou správneho kolégia NS SR.

21. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný podľa § 21 písm. a/ SSP v spojení s § 438 ods. 2 SSP, po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti podľa § 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP a postupom podľa § 455 SSP bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

22. S ohľadom na vymedzenie sťažnostných bodov kasačnej sťažnosti pripadlo kasačnému súdu posúdiť, či správny súd pri rozhodovaní o správnej žalobe vzal do úvahy všetky relevantné argumenty sťažovateľa najmä v súvislosti s posúdením opätovného rozhodnutia správneho orgánu o priznaní reštitučných nárokov v kontexte zohľadnenia nálezu Ústavného súdu SR ÚS I. 123/2010 a zmyslu a účelu reštitučných zákonov spolu so zásadami správneho konania, ktorých aplikácia viedla žalovaného k zrušeniu rozhodnutia Okresného úradu Žilina.

23. Podľa § 1, 2 zák. č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie

vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov: Tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. 1) Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria, b) lesný pôdny fond. Právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len "rozhodujúce obdobie") spôsobom uvedeným v ustanovení § 3. Ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v ustanovenom poradí. Ustanovenie §3 obsahuje v ods.1) - 3) vymedzenie reštitučných titulov - jednotlivých spôsobov prechodu vlastníctva na štát, s ktorými zákon viaže po splnení ostatných podmienok vznik nároku na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu.

24. Podľa § 5 zák. č. 503/2003 Z.z.

(1) Právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosť podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne.

(2) Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad.

(3) Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

25. Kasačný súd nespochybňuje, že je povinnosťou tak správnych orgánov ako aj súdov pri rozhodovaní o reštitučných nárokoch citlivo prihliadať na účel príslušnej zákonnej úpravy (odstránenie niektorých majetkových krívd) ako aj na konkrétne okolnosti pojednávanej veci. Pre konanie o navrátenie vlastníctva k pozemkom a rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa zákona č. 503/2003 Z. z. platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia správneho poriadku vyžadujúceho rešpektovanie základných zásad správneho konania. V zmysle zásady zákonnosti ustanovenej v § 3 ods. 1 správneho poriadku musí správny orgán postupovať tak, aby zabezpečoval ochranu práv fyzických osôb a právnických osôb a súčasne dôsledne vyžadoval plnenie ich povinností v nadväznosti na ochranu záujmov štátu a spoločnosti. Rovnako je povinný v zmysle § 32 ods. 1, 2 Správneho poriadku, zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstará potrebné podklady pre rozhodnutie.

26. Z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil, že oprávnené osoby, medzi ktorými bol aj žalobca v tejto veci, si v roku 2004 uplatnili reštitučné nároky na navrátenie vlastníctva k pozemkom parc. č. 460, 1736, 1758, 1799, tvoriacim tzv. F.F. B. a k pozemkom parc. č. 637, 1280, 1390, 1541, 1648, 1675, tvoriacim tzv. Z. B. po pôvodnom vlastníkovi označovanom v konaní ako O. O. C. alebo len O. C.Á., zomrelý XX.X.XXXX v Ž. - R.. V roku 2016 im bolo Okresným úradom Žilina navrátené vlastníctvo k pozemkom tvoriacim F. B.. O pozemkoch tvoriacich Z. B. bolo Okresným úradom Žilina rozhodnuté tak, že im vlastnícke právo navrátené nebolo a nebola im priznaná ani náhrada, z dôvodu nesplnenia podmienky podľa § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. Okresný úrad v rozhodnutí uviedol, že lustráciou pkn. vložiek, v ktorých sú zapísané parcely tzv. Z. B. zistil, že O. O. C. sa v nich nenachádza. Voči rozhodnutiu č. OU- ZA- PLO 2016/015533/R- Bau zo dňa 11. apríla 2016 nebol podaný opravný prostriedok a teda nadobudlo právoplatnosť dňa 20. mája 2016.

27. Okresný úrad Žilina žiadosťou o vyjadrenie zo dňa 18.4. 2019 adresovanou V. C., V. G.G., L. W., S. W., M. C., L. Š. V. O. H. oznámil, že na základe vlastných šetrení zistil, že žiadatelia majú právo aj na navrátenie spoluvlastníckeho podielu k parcelám pkn. č. 637,1280,1390,1541,1648,1675 (Z. B.) po pôvodnej vlastníčke V. O. C.H. F.. Ž. V. V. Ž. O.. Ďalej správny orgán adresátom oznámil, že im bude rozhodnutím navrátené vlastníctvo k pkn. parcelám 637,1280,1390,1541,1648,1675, 460,1736, 1758 a 1799 a priznané právo na náhradu za časť pkn. parcely č. 1541 ktorú nemožno navrátiť. S poukazom

na § 33 ods. 2 správneho poriadku požiadal adresátov o vyjadrenie sa k vyššie uvedeným skutočnostiam. Kasačnému súdu z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, na základe akého postupu alebo podnetu dospel Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor k záveru o dôvodnosti takéhoto postupu. Zo žurnalizácie administratívneho spisu vyplýva, že odoslaniu listu žurnalizovaného ako č. 13 predchádzalo vydanie rozhodnutia zo dňa 9.12.2016 (žurnalizovaného ako č. 12) .

28. Slovenský pozemkový fond, ako v konaní nespochybný účastník konania napriek svojim zákonným oprávneniam a nepochybnnej dotknutosti na svojich právach nebol informovaný a príprave vydania nového rozhodnutia, ani o podkladoch ktoré budú použité.

29. Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor rozhodnutím č. OU- ZA- PLO 2019/021096/R- Bau zo dňa 20. mája 2019, po tom ako doručil výzvu , ako rozhodol o navrátení vlastníctva k pozemkom tvoriacim tzv. Z. B., s výnimkou pozemku parc. č. 1541 z dôvodu zákonných prekážok uvedených v § 6 ods. 1 písm. c/ a d/ zákona č. 503/2003 Z. z. Uvedené rozhodnutie okresný úrad odôvodnil tak, že vlastným šetrením zistil, že žiadatelia (žadatelia zo žiadosti z roku 2004) majú právo na navrátenie spoluvlastníckeho podielu k parcelám č. 637, 1280, 1390, 1648 a 1675 tvoriacich tzv. Z. B. po pôvodnej vlastníčke V. O. C. F.. Ž. (matka žiadateľa) a V. Ž. O. (stará matka žiadateľa).

30. Slovenský pozemkový fond, ktorému bolo riadne doručené prvostupňové rozhodnutie naň reagoval odvolaním namietajúcim, že rozhodnutie prvostupňového orgánu bolo vydané v rozpore s právnou úpravou, ktorá pre úspešné uplatnenie reštitučného nároku vyžaduje okrem iného uplatnenie k určenej nehnuteľnosti v zákonom stanovenej lehote.

31. Sťažovateľom napadnutým rozhodnutím č. OU- ZA- OOP6-2019/034672/KUC zo dňa 31. júla 2019 žalovaný zrušil rozhodnutie Okresného úradu Žilina č. OU-ZA-PLO 2019/021096/R- Bau zo dňa 20. mája 2019 s odôvodnením, že uvedené rozhodnutie vydal Okresný úrad Žilina bez toho, aby bol uplatnený nárok, pričom o pôvodnom nároku žiadateľov bolo právoplatne rozhodnuté v roku 2016.

32. V prejednávanej veci pozemkový úrad právoplatne rozhodol o reštitučnom nároku uplatnenom v roku 2004 právnymi nástupcami pôvodne oprávnenej osoby označenej ako O. C., zomrelý XX.X.XXXX S. Ž.- R., pričom reštitučný nárok bol jednoznačne určený osobou pôvodného vlastníka spolu s identifikáciou nehnuteľností a reštitučným titulom. O celom uplatnenom nároku bolo prvostupňovými rozhodnutiami č. OU- ZA- PLO 2016/015533/R- Bau zo dňa 11. apríla 2016 (právoplatné dňa 20. mája 2016) a č. OU- ZA- PLO 2016/015533/R-2 zo dňa 19. decembra 2016 (právoplatné dňa 12. januára 2017) právoplatne rozhodnuté tak, že reštitučný nárok je dôvodný v rozsahu nehnuteľností patriacich do F. B. a ohľadne nehnuteľností patriacich do Z. B. dôvodný nie je (označený pôvodný vlastník nefiguruje v pozemkových knihách). Obe rozhodnutia, vrátane rozhodnutia o nároku kasačného sťažovateľa nadobudli právoplatnosť bez podania opravného prostriedku.

33. Napriek týmto skutočnostiam po uplynutí doby troch rokov vydal prvostupňový orgán vo vzťahu k nehnuteľnostiam, kde nebol preukázaný reštitučný nárok po O. C. (Z. B.), z vlastnej iniciatívy nové rozhodnutie, v ktorom zohľadnil svoje zistenia o pôvodných vlastníčkach, ktoré sú tiež právnymi predchodcami osôb uplatňujúcich si reštitučný nárok po O. C. v roku 2004 a reštitučný nárok im priznal bez ohľadu na to, že správnym orgánom zistené pôvodné vlastníčky neboli uvedené v uplatnení reštitučného nároku v zákonom stanovenej lehote. Žalobca takýto postup považoval za prejav spravodlivého postupu, účelom ktorého je odstránenie majetkových krívd.

34. V súvislosti s uplatnením reštitučného nároku podľa zák. č. 503/2003 Z.z. treba uviesť, že lehota na uplatnenie nároku je zákonom striktno stanovená do 31.12.2004 s tým, že neuplatnením práva v lehote právo zanikne (§5 ods. 1 zák. č 503/2003 Z. z.).

35. Pokiaľ sa týka vymedzenia pojmu „reštitučný nárok“ ktorého legálnu definíciu zákon neobsahuje, z obsahu zákonnej úpravy možno vyvodit', že sa jedná o nárok na vrátenie pozemkov v zmysle § 1 zákona 503/2003 Z.z., vlastníctvo ku ktorým prešlo z oprávnenej osoby v zmysle § 2 ods. 1 na štát

alebo inú právnickú osobu niektorým zo spôsobov vymedzených v ust. § 3 zákona. Ak oprávnená osoba pred uplynutím lehoty na uplatnenie nároku zomrela, stávajú sa oprávnenými osobami osoby uvedené v § 2 ods. 2 a ods. 3 reštitučného zákona. Podmienkou úspešnosti uplatnenia reštitučného nároku je jeho uplatnenie v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote.

36. Rozhodnutiami zo dňa 11. apríla 2016 a zo dňa 19. decembra 2016 vyšpecifikovanými v bodoch 2 a 3 tohto rozsudku bolo rozhodnuté o celom rozsahu (35 tohto rozsudku) reštitučného nároku uplatneného v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote

37. Kasačný sťažovateľ, nepochybne profitujúci z postupu prvostupňového správneho orgánu výsledkom ktorého bolo priznanie reštitučného nároku na základe prechodu vlastníctva nehnuteľností od iných oprávnených osôb ako boli uvedené v žiadostiach z roku 2004 tvrdil, že zákon v prípade reštitučného nároku explicitne nevyžadoval požiadavku na presné označenie osoby, po ktorej sa nárok uplatňuje. Tvrdil, že on aj ostatné oprávnené osoby, ktoré si uplatňovali reštitučný nárok na dotknuté nehnuteľnosti - Z. B., sa v čase uplatnenia tohto nároku domnievali, že ich pôvodne vlastnil ich otec. Pre žalobcu nebolo v rozhodnom období uplatňovania reštitučného nároku zrejmé, či pôvodným vlastníkom nehnuteľností bol jeho otec O. C. alebo V. O. C. F. Ž. (matka žalobcu) alebo V. Ž. O. (stará matka žalobcu). Žalobca nemá právnické vzdelanie a uplatnenie reštitučného nároku realizoval podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, tak aby došlo k náprave krívd. Má za to, že prílišný formalizmus v tomto smere je opätovne len ďalšou krivdou, ktorej dôsledkom je ujma na úkor jeho majetkových práv. Podľa jeho názoru by súdne rozhodnutia mali byť založené aj na princípe spravodlivosti voči minulým krivdám a nie na princípe formálnosti.

38. Dožadoval sa aplikácie záverov nálezu ústavného súdu I. ÚS 123/2010 -48 zo dňa 30.6.2010, ktorý sa ale týkal otázok určenia rozsahu reštitučného nároku pripadajúceho na každého z právnych nástupcov pôvodne oprávnenej osoby v prípade, ak rozsah uplatneného nároku (vzhľadom na veľkosť dedičských podielov právnych nástupcov oprávnenej osoby) nepredstavoval celú nehnuteľnosť, t.j. podiel 1/1. V bode 14 a 15 tohto nálezu ústavný súd uviedol:

14. Z citovaného zákonného ustanovenia (pozn. §2 ods. 2 zák.č. 503/2003 Z.z.) možno teda vyvodit' len to, že oprávnenými osobami sú všetky osoby v tomto ustanovení uvedené. Ich zaradenie do jednotlivých skupín neznamená, že ak existujú osoby v prednejšom poradí, nemôžu reštitučný nárok úspešne uplatniť osoby uvedené v neskoršom poradí, alebo ak v tom istom poradí existuje viac osôb, že jedna z nich môže uplatniť nárok len v pomere k počtu týchto osôb, ak tieto osoby alebo osoby v prednejšom poradí svoj nárok neuplatnili, a preto ich právo zaniklo. V tomto smere totiž zákon č. 503/2003 Z. z. neobsahuje žiadne pravidlo, ktoré by eliminovalo reštitučný nárok oprávnenej osoby uvedenej v niektorej zo skupín či v rámci jednej skupiny, ak tento nárok neuplatnili osoby uvedené v prednejšom poradí, či aj iné osoby v tom istom poradí. Nečinnosť týchto osôb otvára cestu pre uplatnenie „celého“ reštitučného nároku osobe, ktorá sa ho aktívne domáha na príslušnom orgáne, lebo aj táto osoba je rovnocenne zahrnutá do okruhu oprávnených osôb, ktorých sa tiež zmiernenie následkov majetkových krívd spáchaných na (spolu)vlastníkoch nehnuteľností v minulosti (rozhodnom období) týka. Inak povedané, uspokojenie nárokov týchto ďalších oprávnených osôb (osoby) pri nečinnosti iných osôb zodpovedá zmyslu a účelu zmierneného reštitučného zákona. Takáto interpretácia ustanovenia § 2 cit. zákona je nielen konformná s jeho dikciou, ale aj zmyslom a účelom tohto zákona, a naostatok je aj v súlade so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti, keď sa do širšej „rodiny“ vracia len to, čo bolo odtiaľ nesprávne odňaté alebo vzaté.

15. Vo svetle naznačených hľadísk sa preto nemožno stotožniť so spôsobom, ako orgány verejnej moci v prerokovávanej veci vykrátili celý reštitučný nárok sťažovateľa na 1/18. Ústavný súd je preto nútený konštatovať, že záver všeobecných súdov v uvedenom smere bol zjavným výkladovým vybočením, ktoré predstavuje porušenie práva na spravodlivý proces vychádzajúci z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

39. Z uvedeného je zrejmé, že pri akceptovaní ustálených právnych názorov na účel, význam a rozsah ochrany poskytovanej reštitučnými zákonmi, vo veci I. ÚS 123/2010 bola riešená odlišná problematika ako v prejednávanej veci. Nebola riešená možnosť priznania reštitučného nároku po pôvodnom vlastníkovi neuvedenom vo včasnom uplatnení nároku, riešil sa iba ústavne konformný

výklad a aplikácia ustanovenia o rozsahu reštitučných nárokov časti právnych nástupcov v zmysle § 2 ods. 2 zák.č. 503/2003 Z.z. ktorí si reštitučný nárok uplatnili.

40. Neštandardný postup, ktorý pri rozhodovaní v roku 2019 o reštitučnom nároku po pôvodných vlastníčkach, ktoré neboli ani zmienené vo včas uplatnenom nároku, považuje kasačný súd za absolútne nedôvodný, nemajúci oporu v okolnostiach prípadu ani v žiadnom zákonnom ustanovení. Pozemkový úrad v roku 2019 rozhodoval o pozemkoch uplatnených v reštitučnom nároku z roku 2004 z titulu odňatia inej pôvodne oprávnenej osobe - inému tvrdenému pôvodnému vlastníkovi. O nároku určenom v roku 2014 oprávnenu osobou, určením nehnuteľností a konkrétnym reštitučným titulom bolo v celom rozsahu rozhodnuté v roku 2016.

41. V tejto súvislosti neobstojí ani argumentácia žalobcu o nedostatku právnického vzdelania, uplatneniu reštitučného nároku v dobrej viere a domnienke, že pozemky patriace do Z. B. boli nezákonne odňaté jeho otcovi. V prvom rade treba zdôrazniť, že argumentáciu o tvrdenom omyle v otázke pôvodného vlastníka parcel patriacich do Z. B., mohol kasačný sťažovateľ ako aj prípadne ostatné oprávnené osoby použiť v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu ktorým bolo nevyhovené v časti nároku týkajúceho sa Z. B. z dôvodu, že oprávnené osoby nepreukázali svoje postavenie v zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 503/2003 Z.z., nakoľko tvrdená pôvodná oprávnená osoba nebola zapísaná ako vlastník predmetných nehnuteľností. Kasačný sťažovateľ (ani ostatné oprávnené osoby) sa žiadnym spôsobom nebránil voči pôvodnému rozhodnutiu Okresného úradu Žilina podaním opravného prostriedku. Pokiaľ v tomto konaní žalobca argumentuje zásadami spravodlivosti v kontexte citlivosti reštitučných konaní, kasačný súd poukazuje na zásadu, ktorá platila už v rímskom práve „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. práva patria bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenie uplatňujú včas, s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci pod sp. zn. 5Sžf/65/2011). Z uvedeného je nepochybné, že v prejednávanej veci sťažovateľ nebol dôsledný vo vzťahu k uplatňovaniu svojich práv, dôsledkom čoho bolo riziko nepriaznivého výsledku konania.

42. Účel reštitučných konaní (tak podľa zák.č. 503/2003 Z.z. ako aj podľa zák. č. 229/1991 Zb. na ktoré odkazuje ust. §1) je možné v súlade s preambulou zákona č. 229/1991 Zb. vymedziť ako „zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia“ Na základe aplikácie týchto úprav mohli oprávnené osoby (či už pôvodní vlastníci alebo ich právni nástupcovia) po splnení zákonných podmienok dosiahnuť odstránenie konkrétne určených majetkových krívd. Ako bolo uvedené vyššie, v prípade zákona 503/2003 Z. z. medzi tieto podmienky patrilo včasné uplatnenie nároku pôvodným vlastníkom resp. ďalšou oprávnenu osobou - právnym nástupcom. Nie je preto dôvodné tvrdenie žalobcu, že zákon 503/2003 Z.z. „explicitne nevyžadoval požiadavku na presné označenie osoby, po ktorej sa nárok uplatňuje“ . Na druhej strane treba pozitívne hodnotiť, že v súlade s ústavne konformným výkladom príslušných reštitučných zákonov nebolo neobvyklé, že ak vo včas začatých reštitučných konaniach boli namietané alebo zistené odlišné skutočnosti charakterizujúce uplatnený nárok, pri splnení ostatných zákonných podmienok príslušné orgány priznávali aj takéto nároky. Podstatné bolo, že sa rozhodovalo v konaní začatom v rámci zákonnej prekluzívnej lehoty.

43. Kasačný súd si je vedomý citlivosti okolností za ktorých došlo k zásahom do vlastníckych práv, ktoré majú byť odstránené prostredníctvom uplatnenia nárokov na základe reštitučných zákonov. Rešpektuje právny názor Ústavného súdu SR vyjadrený v Nálezom sp. zn. III. ÚS 127/2010 zo dňa 22. júna 2010, v ktorom poukázal na to, že „k reštitučným nárokom je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby v súdnom konaní prípadne nedošlo k ďalšej krivde. Reštitučné zákony majú zabezpečiť, aby demokratická spoločnosť pristupovala aspoň k čiastočnému zmierneniu následkov minulých

majetkových a iných krívd spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Štát a jeho orgány sú teda povinné postupovať obzvlášť v konaní podľa týchto zákonov v súlade so zákonnými záujmami osôb, ktorých ujma na základných ľudských právach a slobodách má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. Uplatnenie reštitučných predpisov má za cieľ obnoviť oprávneným osobám ich pôvodné vlastnícke vzťahy, prípadne poskytnúť náhradný pozemok alebo finančnú náhradu. K reštitúcii dochádza na základe presne stanoveného dôvodu, ktorým boli menovite uvedené prípady straty vlastníctva majetku (reštitučný titul)“. Ako bolo aj vyššie uvedené, pri postupe v zmysle tohto názoru je možná určitá diskreícia v rozhodovacej činnosti pri posudzovaní parametrov, ktorými sú pôvodný vlastníč, určenie nehnuteľnosti, prípadne aj reštitučný titul (§ 3 zákona). Nijakým spôsobom však nie je možné prekonať ustanovením § 5 striktné stanovený dôsledok neuplatnenia reštitučného nároku po iných pôvodne oprávnených osobách v zákonom stanovenej lehote.

44. Zároveň treba zdôrazniť význam princípu právnej istoty založenej na rešpektovaní právneho stavu založeného právoplatnými rozhodnutiami o otázkach, ktorých spornosť bola / mohla byť vyriešená ústavou garantovaného prístupu k súdu. Treba zdôrazniť, že právoplatnosťou rozhodnutí z roku 2016, bol po vyhodnotení včas uplatnených reštitučných nárokov zafixovaný právny stav vo vzťahu k pozemkom tvoriacim Z. B.. Závaznosť takto určeného právneho stavu je významná nielen pre oprávnené osoby ktoré si včas uplatnili nárok, ale aj pre ostatné dotknuté subjekty, vrátane štátu.

45. Sťažovateľ namietal, že rozsudkom krajského súdu boli porušené ústavnoprávne a medzinárodnoprávne garantované základné princípy (zásady) materiálneho právneho štátu, najmä princípu materiálnej spravodlivosti a materiálnej ochrany zákonnosti vrátane princípov riadneho a spravodlivého procesu, princípu právnej istoty a princípu predvídateľnosti práva vrátane predvídateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej moci, ako aj princípu ochrany legitímnych očakávaní legitímnej dôvery a tiež princípu, že právo nemôže vzniknúť z bezprávia a nespravodlivosti. Kasačný súd je naopak toho názoru (body 40 - 44 tohto rozsudku), že práve prípadnou akceptáciou rozhodnutia, ktoré bolo napadnutým rozhodnutím žalovaného zrušené, by došlo k porušeniu ústavnoprávne a medzinárodnoprávne garantovaných základných princípov materiálneho právneho štátu.

46. Kasačný súd považuje za zásadné pochybenie Okresného úradu Žilina, pozemkový a lesný odbor to, že v dôsledku mimoriadne neobvyklého prehodnotenia posudzovania obsahu reštitučného nároku uplatneného v roku 2004, evidentne z vlastnej iniciatívy tento rozšíril nad rámec jeho vymedzenia v nadväznosti na určenie pôvodne oprávnenej osoby. Kasačný súd zdôrazňuje, že za situácie, keď bola v reštitučných návrhoch pôvodne oprávnená osoba jednoznačne určená a nebol cestou odvolania spochybnený ani záver o nepriznaní časti nároku, vzhľadom na nepreukázanie, že O. C., po ktorom bol uplatnený reštitučný nárok bol oprávnenou osobou, nie je absolútne žiaden dôvod vyvodzovať, že včas uplatnený nárok sa týkal aj odňatia nehnuteľností ďalším pôvodným vlastníčkam.

47. Konajúci prvostupňový orgán si mal a musel byť vedomý, že celý rozsah uplatneného reštitučného nároku z roku 2004 bol vyčerpaný rozhodnutím resp. rozhodnutiami z roku 2016. Dokonca aj keby pozemkový úrad nadobudol presvedčenie, že jeho rozhodnutia z roku 2016 ohľadne pozemkov patriacich do Z. B. boli nesprávne, bol povinný pri svojom prípadnom ďalšom postupe vychádzať zo základných zásad materiálneho štátu, medzi ktoré patrí aj zásada právnej istoty, založená na záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia. Výnimočný zásah do takto založeného právneho stavu predstavujú prípady označované ako mimoriadne opravné prostriedky (obnova konania a preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania), ktorými sa dosahuje náprava právoplatných správnych rozhodnutí. Dôvodom pre takýto postup je existencia závažných skutočností, ktoré spochybňujú správnosť a spravodlivosť rozhodnutia. Spravidla pôjde o nedostatočné zistenie skutkového stavu alebo porušenie takých procesných podmienok, ktoré vyvolávajú pochybnosti o objektivite správneho konania.

48. Pokiaľ sa týka posudzovania možnosti, že za stanovených zákonných podmienok by rozhodnutie Okresného úradu Žilina, pozemkový a lesný odbor č. OU-ZA-PLO 2019/021096/R- Bau zo dňa 20. mája 2019, malo byť výsledkom snahy o odstránenie zistených pochybení cestou obnovy konania

podľa § 62 správneho poriadku , treba uviesť nasledovné: Podľa § 62 ods. 1 správneho poriadku sa konanie pred správnym orgánom ukončené rozhodnutím, ktoré je právoplatné, obnoví na návrh účastníka konania, z dôvodov stanovených v písm. a) - c), alebo z tých istých dôvodov môže podľa § 62 ods. 2 Správneho poriadku správny orgán nariadiť obnovu konania ak je na preskúmaní rozhodnutia všeobecný záujem. Možnosť nariadenia obnovy konania je limitované objektívnou a subjektívnou lehotou. V prejednávanej veci však nebolo preukázané, že by bol podaný návrh účastníka na obnovu konania, ani že by ktorýkoľvek z relevantných správnych orgánov nariadil obnovu konania v zmysle § 62 ods. 2 správneho poriadku.

49. Pokiaľ sa týka posudzovania možnosti, že by rozhodnutie Okresného úradu Žilina, pozemkový a lesný odbor, č. OU- ZA- PLO 2019/021096/R-Bau zo dňa 20. mája 2019 malo byť výsledkom preskúmania rozhodnutia v mimo odvolacom konaní, treba uviesť nasledovné: Postupom podľa § 65 a nasl. Správneho poriadku môže právoplatné rozhodnutie preskúmať z vlastného alebo iného podnetu správny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený správnemu orgánu, ktorý toto rozhodnutie vydal (§ 58), ak ide o rozhodnutie ústredného orgánu štátnej správy, jeho vedúci na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie (§ 61 ods. 2). V prípade rozhodnutia z 20. mája 2019 sa však jednalo o nové rozhodnutie. Nejednalo sa o použitie prostriedku na odstránenie nezákonnosti založenej reštitučným rozhodnutím (rozhodnutiami) z roku 2016 cestou jeho preskúmania nadriadeným orgánom, výsledkom ktorého by bola jeho zmena alebo zrušenie. Rozhodnutie z 20. mája 2019 však bolo vydané prvostupňovým orgánom, naviac ho žalovaný (nadriadený orgán) zrušil, je teda evidentné, že o výsledok preskúmania rozhodnutia v mimo odvolacom konaní sa jednať nemohlo.

50. Na základe vyššie uvedeného kasačný súd môže skonštatovať, že správny orgán rozhodnutím č. OU- ZA- PLO 2019/021096/R- Bau zo dňa 20. mája 2019 rozhodol z vlastného podnetu o reštitučnom návrhu založenom na nároku pôvodne oprávnených osôb, ktorý nebol uplatnený v zákonom stanovenej lehote, resp. nebol uplatnený vôbec. S odkazom na uplatnenie odlišného nároku v roku 2004, o ktorom už bolo s konečnou platnosťou v celom rozsahu rozhodnuté, pri svojom „novom“ rozhodovaní bez akéhokoľvek relevantného dôvodu rozhodol o zmenenom rozsahu (pôvodne oprávnená osoba), pričom jeho rozhodovanie nespĺňalo ani podmienky na to, aby ho bolo možné považovať za výsledok konania o mimoriadnom opravnom prostriedku.

51. Z preskúmaného rozhodnutia žalovaného jednoznačne vyplýva, že žalovaný správny orgán v konaní o opravnom prostriedku proti takémuto zmätočnému rozhodnutiu postupoval v súlade so zásadami správneho konania vyjadrenými v § 3 správneho poriadku, správne aplikoval právnu úpravu reštitučného zákona a dospel k jedinému logicky odôvodnenému záveru na základe ktorého zmätočné a svojvoľné rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zrušil. Správny súd sa s obsahom správnej žaloby dostatočne vysporiadal a vo veci správne rozhodol .

V. Záver

52. Sťažovateľ v podanej kasačnej sťažnosti neuviedol také skutočnosti, ktoré by spochybňovali vecnú správnosť výroku rozsudku krajského súdu, ani také právne relevantné námietky, s ktorými by sa krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nebol dostatočne vysporiadal. Najvyšší správny súd tiež nezistil procesné vady, ktoré by samy o sebe boli dôvodom pre zrušenie rozhodnutia Krajského súdu v Žiline a preto kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol. To, že sa sťažovateľ s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu a jeho právnym posúdením veci nestotožňuje, automaticky neznamená, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, alebo že je nezrozumiteľné a nedostatočne odôvodnené.

53. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že sťažovateľovi, ktorý nemal v konaní o kasačnej sťažnosti úspech, nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal (§ 467ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 a contrario SSP). Žalovanému orgánu verejnej správy kasačný súd nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal, keďže to nemožno spravodlivo požadovať a v súvislosti s kasačným konaním žalovanému orgánu verejnej správy ani trovy nevznikli (§ 467 ods. 1 v

spojení s §168 SSP). Kasačný súd nepriznal právo na náhradu trov kasačného konania ani ostatným účastníkom, nakoľko im žiadne trovy kasačného konania nevznikli (§ 467 ods. 1 v spojení s § 169 SSP).

54. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.